

Odešla velká osobnost českého muzejnictví a národopisu

Ohlédnutí za Ludvíkem Kunzem (26. 8. 1914 – 20. 5. 2005)

Každý obor má své nepřehlédnutelné osobnosti, které ční jako majáky pro ostatní. České poválečné muzejnictví a národopis měly mezi jinými Ludvíka Kunze, jehož životní pouť se uzavřela nedávno ve Šlapanicích u Brna. V zahraničí jeden z nejuznávanějších českých poválečných etnografů byl osobností neobyčejně erudovanou a výkonnou. Šíře jeho profesního záběru a nejrůznějších aktivit neměla v našich krajích konkurenci – svědčí o tom zhruba čtyři stovky vlastních publikací, nemluvě už o desítkách edičních počínů (například obsáhlé svazky Etnographica v Moravském muzeu), za nimiž docent Kunz stál.

Životní cestu každého z nás určuje více či méně vnitřní ukazatel, který nás neviditelně – ale přesto zásadním způsobem – orientuje ve spleti cest. Ludvík Kunz měl na svém ukazateli zcela jistě napsáno velkým písmem „vzdělání“. Jinak je těžko uvěřitelná a předpověditelná dráha malého chudého chlapce z nepatrné dědinky Osíčko v hostýnském Záhoří až po mezinárodně uznávaného vědce. Jaká vnitřní síla musela vést dědinského kluka k tomu, že v pěti už sám četl a v šesti přesvědčil faráře, aby jej učil hebrejsky – „protože tak mluvil přece Ježíš Kristus“, o němž slyšával každou neděli v kostele. Jaká nezdočná vitalita mu pomáhala překonávat všechny možné překážky na cestě za vzděláním! Od dvanácti let si přivydělával kondicemi, aby ulehčil rodině břímě financování jeho studia na měšťance ve Valašském Meziříčí. Ve čtvrtém ročníku už byl soběstačný. Na učitelský ústav se kvůli nepříznivým okolnostem dostal až napotřetí (k tomuto období se pojí jeho vlastní vzpomínky, které jsem připojil na konec tohoto článku), mezitím se však stačil vyučit zedníkem a po celou dobu studia pracoval v kanceláři stavební firmy, aby se uživil. Prázdniny neprázdniny. „Ale mně to nevadilo, já jsem pracoval rád!“ – a tak to bylo celý život... Po skončení učitelského ústavu následovalo několik let putování učitele Kunze po Moravě, aby nakonec zakotvil se svou ženou na škole ve Šlapanicích a tam se poté i natrvalo usadil. Počáteční peripetie spojené s neustálým kočováním za místem byly pro mladého nadšeného – tehdy ještě amatérského – národopisce vyváženy důležitým poznáváním – „kam jsem přišel, tam jsem nejdříve utíkal do muzea“. Tak si vytvořil základ terénního přehledu, který mu

byl oporou při pozdějších studiích na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně (národopis, hudební věda, archeologie v letech 1945–1949). Mezitím však ještě stačil studovat na brněnské konzervatoři kontrabas – najdeme ho na seznamu absolventů z roku 1946. Co by to bylo za hudebního vědce, kdyby sám nebyl muzikant! I když se nadále nevěnoval profesionální hudební dráze, na kontrabas hrával – a rád obšťastňoval i své kolegy na sympóziích a konferencích. Takto mi o něm vyprávěl i jeden z jeho důležitých vědeckých kolegů v zahraničí, významný berlínský profesor Erich Stockman. V poválečném období se Ludvík Kunz aktivně zapojil do národopisného osvětového programu v regionech, byl jedním ze spolupracovníků proslulého profesora Vladimíra Úlehly. V roce 1947 byl přijat do Moravského zemského muzea a když se pak v rozjištěném období po roce 1948 rozhodl mezi nabídkou zůstat na univerzitní katedře, nebo zakotvením v muzeu, rozhodl se pro muzeum. Já jsem viděl, že nastává konec jedné historické epochy. Rolník byl zákonem připraven o svou půdu. A já jsem chtěl zachránit, co se dá, z materiální a duchovní kultury předpřevratové vesnice. A to bylo možné jen v muzeu, na fakultě jsme měli sloužit rozvoji nové socialistické vesnice... – Z této celoživotní průběžné a nedokončené práce (v kresbách a popisech nashromážděno například přes dva tisíce předmětů denní potřeby rolníka) snad jednou vzejde monografie, jež nám přiblíží svět, který my

mladší už z autopsie nemůžeme znát. Ludvík Kunz v něm vyrostl a dospěl.

Počátky práce v muzeu spojil s intenzivní prací na utřídění etnografických sbírek a na získání přehledu v oboru – tak vznikly jeho proslulé bibliografické práce, které poskytly pohled na celou českou etnografii i v historickém kontextu. Pane kolego, já jsem nevyrazil na žádnou cestu bez tužky, lístečků a knížek v tašce. To bylo to nejlepší, co jsem ve vlaku mohl dělat – pracovat na bibliografických záznamech. – Už jako vedoucí pracovník etnografického oddělení Moravského muzea získal pro své sbírky budovu paláce U šlechtičen na rohu ulice Běhounské a Koblížné v centru Brna. Díky jeho zásahu ji nepostihl stejný osud jako vedlejší historický objekt – zbourání. V novém Etnografickém muzeu, které otevřel v roce 1961, zřídil na svou dobu velmi moderní stálou expozici „Lid v pěti generacích“ – ve spolupráci s předním brněnským architektem Bohuslavem Fuchsem. „U šlechtičen“ se postupně vytvořilo aktivní kulturní centrum, protože Ludvík Kunz dobře věděl, že pouhé muzeální sbírky nejsou pro veřejnost dostatek atraktivní. Když jsem otevřel etnografickou expozici... uvědomil jsem si, že na kroje a pluhy mně tam davy chodit nebudou, při vši účtě k tomuto materiálu. Tam musí být něco, co lidi přitáhne, řekl jsem si. V roce 1961 jsem zavedl v muzeu kavárnu, kde jsem jako návštěvníky chtěl mít výlučně umělce: literáty, výtvarníky, komponisty a hudebníky. Postupně tu tedy vznikala taková malá, umělecky tvůrčí společnost, ničím nesvázaná. Nepsaným šéfem této kavárny se stal Oldřich Mikulášek...

Ta kavárna, to byla důležitá věc: co měsíc jsme udělali jednu čistě výtvar-

nickou výstavu. To bylo v klubovně. V kapli se pak pořádala muzika. – Kavárna se stala takřka „kultovním“ místem uměleckého Brna a na akce pořádané „U šlechtičen“ se vzpomíná dodnes. Vždyť některé z nich měly i historický význam, například koncert Jaroslava Hutky v roce 1976. Ten zosnoval a záznam z něj pořídil Jaromír Nečas pro Český rozhlas Brno a tato nahrávka se stala základem desky Vandrovali hudci, která vyšla těsně před Hutkovým zákazem po podpisu Charty 77. Ale to nebyl jediný důležitý koncert – Nečas spolupracoval s Kunzem častěji a mnohé nahrávky z těchto koncertů dodnes patří ke zlatému fondu rozhlasového archivu.

Jedním z dlouhodobých zájmů Ludvíka Kunze byla organologie, věda o hudebních nástrojích. Zde je i původ Kunzovy knihy, která patří k nejcitovanějším pracím české poválečné etnografie: *Volksinstrumente der Tschechoslowakei I*, která vyšla v roce 1974 v řadě *Handbuch der europäischen Volksinstrumente*. Jeho láska k hudebním nástrojům se projevovala i prakticky – připravil pro strážnický Ústav lidové kultury unikátní stálou expozici *Nástroje lidové hudby v českých zemích* (1993) a ve stejném roce se spolupodílel na uspořádání 2. světového kongresu cimbalistů v Brně.

Práce do posledního dechu – to bylo krédo Ludvíka Kunze. A tak, i když se ze zdravotních důvodů už nemohl v posledních letech aktivně zúčastňovat konferencí a koncertů, neustále pokračoval v pořádání svých celoživotních spisů, v jejich rozšiřování a doplňování. Příznivou shodou okolností se našel i nakladatel, který se rozhodl postupně vydat Kunzovy práce v oboru selské kultury. Je jím Valašské muzeum v přírodě, které v ediční řadě *Rolnictví na východní Moravě od baroka do II. světové války* vydalo nedávno spisy *Obilní jámy* (Konzervace obilí na dlouhý čas v historické zóně eurosibiřského a mediteránního rolnictví) a *Rolnický chov ovcí a koz* (s kresbami K. Langra) a hodlá v publikování prací Ludvíka Kunze dále pokračovat.

Osobní dodatek: Navštěvoval jsem pana docenta Kunze od roku 1998 často – pomáhal jsem mu při přípravě knihy o nástrojích lidové hudby v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, která se možná jednoho dne dočká svého vydání. Byly to hodiny a hodiny strávené nejen prací (on pan docent si stejně do věcí moc mluvit nenechal – ostatně asi jako po celý život...), ale především poutavým a navýsost zajímavým povídáním na nejrůznější témata – národopisná, filosofická a nebo vůbec kulturně-historická. Byl přímým svědkem mnoha důležitých historických chvil. Skrze něj

jsem se přiblížil například k osobnosti Vladimíra Úlehly, pro mne svým víceoborovým zaměřením (přírodovědec – národopisec) neobyčejně přitažlivé. Jsem Ludvíku Kunzovi za tyto chvíle velmi vděčný – umožnil mi, asi jako jeden z posledních žijících svědků, vnímat in vivo svět prvorepublikové vzdělanosti. Otevřel mi prostory velkého ducha, který – i přes zaujetí detaily – vidí nakonec skutečnost v celcích a tvarech. Který je schopen ve smysluplných ob-

razech překlenout věky, takže člověk může s hlubším porozuměním vnímat, v jakém kontinuu se odvíjejí historické skutečnosti. Snad je jasné, že tu nemám na mysli pouze ten prostý, pro vědu tak přitažlivý, vyextrahovaný řetězec příčin a následků. *Jiří Plocek*

(pokračování příště)

Luboš Svatoš odešel za svými kamarády

Při hře a zpěvu Luboše Svatoše se mi často vracela ve vzpomínkách věta, kterou nám v Hradišťanu mnohokrát opakoval Jaroslav Staněk:

Lidová písnička má duši a kdo té duši neporozumí, ten lidovou písničku nikdy dobře ani nezahraje, ani nezaspívá. Luboš byl, je a bude toho nezapomenutelným důkazem.

V životě ho provázela jiskra bezprostřednosti, čiré muzikantství, které (jak sám říkal) bylo darem od Boha. Muzika k němu patřila od raného dětství, kdy mu děda v šesti letech koupil ty nejmenší, osminkové housle. V hradišťské hudebce jej bavilo především hraní písniček a přednesových skladeb, což se nedá říci o procvičování a pilování techniky. Zasluhou Jaroslava Čecha, který vedl dětskou muziku „Hradišťanku“, se Luboš poprvé dostal na zahraniční festival do Finska a od té doby se mu začal otevírat svět hudby dokořán. Luboš do něho skočil doslova „po hlavě“. V sedmnácti letech se stal platným členem muziky „Hradišťan“ a po boku Jaroslava Staňka hrál patnáct let. S Jiřím Pavlicou pak dalších dvacet šest let.

Kromě folkloru učinil Luboš několik kratších či delších exkurzí do jiných hudebních žánrů. Na vojně v Prešově, v posádkové hudbě, hrál na trubku, ovládal saxofon, zkusil to v bigbítu, folku, country i jazzu. Vždy s vynalézavostí, nadsázkou, hravostí a humorem sobě vlastním. Byl výborný společník a dokázal bavit sebe i své posluchače nekončícím množstvím vtipů. Když se před několika málo lety konečně rozhodl skoncovat se svobodou a tajně se na Silvestra oženit, byl šťastný, když jej muzikanti překvapili u satební tabule. Byl šťastný, když v kruhu rodiny a přátel na několik etap oslavil v loňském květnu své šedesátiny. Byl šťastný, když mu téhož roku na Setkání legend v Uh. Brodě dlouze aplaudovali diváci.

Když se na letošním Tříkrálovém koncertě muziky „Hradišťanu“ oficiálně loučil v uherskohradišťské Redutě

s kolegy v kapele, i s diváky, před odchodem do „hudebního důchodu“, nebylo to rozhodnutí dobrovolné. Rozhodly důvody zdravotní. Aktivní hraní přenechal svému nástupci, kterému kamarádsky a nezištně na zkouškách radil a pomáhal zvládnout mnohahodinový repertoár. Důchod trávil společně s manželkou Margitou v Popovicích, ale do Hradiště se často vracel.

Nechce se věřit, že už z pódia nezazní jeho nezaměnitelný hlas, nezaspívá Eště som sa neoženil..., nebo Rež, rež, rež... Muzikantská duše Luboše Svatoše se 20. srpna 2005 vydala, řečeno slovy básníka a muzikanta Otakara Horkého, „na druhý břeh“. Bude tam mezi svými. Jaroslav Čech, Jaroslav Staněk, Otakar Horký, Josef Vrzala, Karel Piškylt.

Když obdržel v roce 1991 ve Strážnici cenu Laureát Mezinárodního folklorního festivalu – Za vynikající hudebnost a celoživotní folklorní přínos souboru „Hradišťan“, své poděkování vyjádřili diváci bouřlivým potleskem.

Anna Maděričová

Galerie osobností národopisu: Josef Labický

U příležitosti 110. výročí Národopisné výstavy československé a prvního nahlédnutí do nově opraveného Letohrádku Kinských se v prostorách letohrádku konala ve dnech 21.–22. května letošního roku Národopisná slavnost.

Organizačně náročné akci přálo nejen počasí, ale i slova generálního ředitele Národního muzea Michala Lukeše: *Dnes, v květnu 2005, se po mnoha letech pootevírají dveře tohoto překrásného objektu, abychom v něm a v jeho okolí společně oslavili 110. výročí Národopisné výstavy, která položila základy ke vzniku dnešního Národopisného oddělení Národního muzea.*

V sobotu 21. května se konala tisková konference s podtitulem Obnova národopisného muzea v Praze, v 15 hodin byla pak slavnost zahájena koncertem s přehlídkou lidových krojů z Čech, Moravy a Slezska. Hlavní zájem účastníků však přitahovala terasa letohrádku, kde bezprostředně po skončení krojované přehlídky začalo vystoupení folklorních souborů, v němž se představily: „Hlubina“ z Ostravy, „Jarošovci“ z Mělníka, „Kohoutek“ z Chrudimi, „Mladina“ z Plzně, „Olšava“ z Uherského Brodu a „Muzika souboru Josefa Vycpálka“ z Prahy, o kterou v tomto článku především půjde.

V rámci odpolední přehlídky folklorních souborů vystoupili „Vycpálkovci“ dvakrát. V prvním bloku s písněmi Roztrhaná chalupa..., Já mám chaloupku..., Josef Labický. První směs českých národních písní (část), Já sem z Domažlic..., Stála u Dunaje..., Teče voda, vodička... V druhé části pak s písněmi Nechoď tam, pod radš k nám..., Svítá, svítá..., Chodila sem na bodláčí..., Já bych k vám rád chodil... Zcela jasně z celkové skladby programu vybočuje Labického směs národních písní. Dramaturgicky i historicky. Kdo to vlastně Josef Labický byl a z jakého důvodu „Vycpálkovci“ tuto kompozici zařadili?

Jméno Josefa Labického je nejčastěji vyslovováno v Karlových Varech. V roce 1835 založil tamní lázeňský orchestr, do roku 1852 ho řídil (poté převzal taktovku jeho syn August), a obohatil jeho repertoár stovkami skladeb kolonádního určení (polky, valčíky, čtyverylky, kvapíky). Pořádal

také oratorní „monstrkoncerty“ s díly Josepha Haydna, Felixe Mendelssohna Bartholdyho či Franze Liszta. Václav Jan Tomášek ve vzpomínce ze 13. července 1839 ocenil Labického slovy: *Každý milovník hudby přizná, že Labický ve svých valčících, kvapících a směších předvádí nejen svůj talent, velmi převyšující Straussův, ale že předstihuje Strausse také v harmonických kombinacích...* Životnost těchto biedermeierských kompozic však přesahují Labického tři směsi českých národních písní z let 1837-39, s celkovým počtem 48 melodií, jejichž původ sahá do „guberniální sběratelské akce“ z roku 1819, přesněji pak do sbírky České národní písně, jíž na tomto základě sestavil ředitel Konser-vatoře hudby v Praze Bedřich Dionys Weber a roku 1825 tiskem vydal rytíř Jan z Rittersberka. Sbírkou obsahuje celkem 300 písní českých, 50 německých a 50 instrumentálních tanců. Labický převzal z Rittersberkovy sbírky doslovně i názvy písní pro pojmenování jednotlivých melodií v tištěných verzích a v naprosté většině případů zachoval i původní tóninu. Tyto kompozice provozoval Josef Labický se svým orchestrem v rámci obrozeneckých akcí v Plzni, Hradci Králové, Mladé Boleslavi, Praze a dalších měs-tech vždy s mimořádným úspěchem.

Časopis Květy z 5. 7. 1838 o tom napsal: *Díky p. Labického za ten úborný nápad a úborné sestavení, jímžto snad mnohého odrodilého Čecháčka ku poznání domácích krásot přivedl a mnohého snad cizince osměšek s tváře zaplašil, jemuž se bylo nikdy ani nezdálo o té něžnosti, milostnosti a bodrosti nápěvů, plynoucích z ust našeho lidu venkovského.*

Ve stejném duchu vyzdvihl Labického počiny i Josef Kajetán Tyl a další čeští obrozenci. Labického tři směsi českých národních písní však přinášejí pro současnost i jedno velké překvapení. Jsou hudebně – zvláště ve své rytmicky stylizované rovině – koncipovány k tanečnímu použití (melodický zápis není podložen textem) a zřetelně tak vyčnívají charakteristické rytmy tanců (polka sousedská, řezanka, kalamajka, dupák, rejdovák a další), jež o třicet let později vešly v obecné povědomí pod souborným názvem Česká beseda. Zdá se tedy, že Karel Link a Ferdinand Heller, tvůrci tohoto salónního tance, vstupovali do prostředí, jež bylo – i díky Labického aktivitě – velmi dobře připraveno konečnou verzí, Českou besedu, s nadšením přijmout.

Šťastnou náhodou se nám zachoval Labického autograf první směsi českých národních písní pro flétnu, klarinet, dva lesní rohy a smyčce (tištěné verze jsou upraveny pouze pro čtyřruční klavír), jenž při novodobém provedení dovoluje nahlédnout do atmosféry českých obrozeneckých ballů z první poloviny 19. století. Z aktivity Blanky Hemelíkové z Ústavu pro českou literaturu AV ČR a členky „Muziky souboru Josefa Vycpálka“ se celý soubor, s uměleckým vedoucím Martinem Terrayem, této role ujal s nadšením a na terase za Letohrádkem Kinských tak po 170 letech opět mohla zaznít hudba, jež ve své době pomáhala lidem národně procitnout. Celou směs českých národních písní Josefa Labického, obsahující 11 lidových melodií s časovou proporcí přes 30 minut, připravuje Muzika souboru Josefa Vycpálka k realizaci na některé národopisné slavnosti v příštím roce.

(Problémem Labického tří směrů českých národních písní se podrobně zabývají Jitka Bajgarová a Josef Šebesta ve studii: Hudba na karlovarské kolonádě aneb Kterak se Čechy k Besedě protancovaly, jež vyšla ve sborníku příspěvků z konference, konané 6.- 8. března 2003 v Plzni, Biedemeier v českých zemích, edd. Helena Lorenzová a Taťána Petrasová, Praha 2004, s. 268–280.)

Josef Šebesta

Do vaší knihovny

Počátkem roku byla vydána v rámci dlouhodobého edičního projektu Studijního a dokumentačního střediska Františka Bartoše v Muzeu jihovýchodní Moravy ve Zlíně dvoudílná publikace *Lid a národ – Sebrané rozpravy národopisné a literární*. První díl této závazné Bartošovy knihy široce pojednává o lidové kultuře na Valašsku. Autor se zabývá většinou aspektů tradičního života nejprve na valašských dědinách zlínského panství. Všimá si rozdílností a společných rysů, zabývá se dětským folklorem a výchovou dětí v rodinách, lidovými zvyky rodinnými (svatba) i výročními (rok církevní, pověry, zvyky a obyčeje), jakož i okolím (hranice národopisné, sousedé, povaha lidu). V knize pak následuje opět podrobné pojednání o Mor. Valašsku, především o kraji a lidu. Druhá Bartošova kniha je věnována nejprve Podluží. Nese podtitul *Národopisný obrázek z jižní Moravy*. Obsahem dalších oddílů je jednak život a životní prostředí Moravských Kopaničářů (*Národopisný obrázek z jihovýchodní Moravy*) a pojednání *O naší poezii kramářské a Tři filologické „humoresky“*.

Připomeňme, že díky mimořádnému porozumění a finanční podpoře Zlínského kraje se tak dostaly po více než stoleté přestávce široké veřejnosti opět dostupnými již tři jeho díla: *Nové národní písně moravské z roku 1882* a nyní klíčové národopisné dílo *Lid a Národ*. Nedávno vyšla také ve své době ojedinělá monografie dětského folkloru s názvem *Naše děti* ilustrovaná Micolášem Alšem.

Objednat lze: Knihovna Fr. Bartoše, T. Bati 204, 76160 Zlín, tel. 576 011 531, zvuk@kfbz.cz. *red*

Kalendář akcí: listopad–prosinec 2005

Listopad

1. 11. Valašský hortikomplex, Rožnov p. R.
2. 11. Valašský hortikomplex, Rožnov p. R.
4. 11. Martinské hody u B. Polívky, Olšany
5. 11. Hody s věncem, Milotice
5. 11. Křest nových vín, Tasovice na Znojemsku
5. 11. Hodová zábava, Bohuslavice u Kyjova
6. 11. Hody s věncem, Milotice
6. 11. Sedmihlásek, Hovězí
6. 11. Svatohubertská pouť, Křtiny
7. 11. Hody s věncem, Milotice
10. 11. Martinské hody, Hodonice
11. 11. Martinské hody, Kyjov
11. 11. Setkání lidových muzik, Praha
11. 11. Martinské hody, Hodonice
12. 11. Martinské hody, Strážnice
12. 11. Hody, Javorník
12. 11. Hody, Vnorovy
12. 11. Martinské hody, Radějov
12. 11. Martinské hody, Kozojídky
12. 11. Martinské hody, Kuželov
12. 11. Martinské hody, Kyjov
12. 11. Slovácké hody s věncem, Svatob.-Mistřín
12. 11. Setkání lidových muzik, Praha
12. 11. Martinské hody, Hodonice
12. 11. Martinské hody, Královopolské Vážany
12. 11. Svatomartinské svěcení vína, Miroslav
12. 11. Martinské hody, Bošovice
12. 11. Martinské hody, Dolní Loučky
13. 11. Hody, Stará Břeclav
13. 11. Hody, Vnorovy
13. 11. Martinské hody, Kyjov
13. 11. Slovácké hody s věncem, Svatob.-Mistřín
13. 11. Martinské hody, Hodonice
13. 11. Martinské hody, Bošovice
13. 11. Martinské hody, Dolní Loučky
13. 11. Přehlídka cimbálových muzik, Mikulov
14. 11. Hody, Stará Břeclav
14. 11. Slovácké hody s věncem, Svatob.-Mistřín
15. 11. Hody, Stará Břeclav
19. 11. Hodky, Stará Břeclav
20. 11. Hodky, Stará Břeclav

20. 11. Kateřinské hody, Blatnice pod Sv. Ant.
20. 11. Výstava Pod stromček panenku, Tišnov (do ledna)
21. 11. Rozsvícen vánočního stromu, Miroslav
25. 11. Hudecké dny, Břeclav
26. 11. Valná hromada FoS CR, Žďár n. S.
26. 11. Hudecké dny, Břeclav
26. 11. Hudecký večer Sl. Volavého, Strážnice
26. 11. Kateřinská zástěrková zábava, Kyjov
26. 11. Svatokateřinské posezení, Val. Klobouky
26. 11. Vánoční výstava, Hovězí
26. 11. Kateřinský jarmark, Hovězí
26. 11. Koncert soub. Sedmikvítek, Frenštát p. R.
26. 11. Vánoce, Veselý Kopec (výstava do 4. 12.)
26. 11. Výstava betlémů, Těšany
26. 11. Žehnání vína, Poštorná
26. 11. Kateřinská zábava, Šafov
27. 11. Valná hromada FoS CR, Žďár n. S.
27. 11. Svatá Kateřina..., Vyškov
27. 11. Výstava betlémů, Těšany
27. 11. Dětská pěvecká soutěž, Svatob.-Mistřín
27. 11. Přehlídka dět. zpěváků, D. Bojanovice
27. 11. Adventní koncert, Mikulov
28. 11. Předvánoční výstava, Praha (do 05. 12.)

Prosinec

1. 12. Vánoce, Veselý Kopec (výstava do 4. 12.)
2. 12. Rozsvícení vánočního stromu, Slavičín
2. 12. Mikulášský jarmark, Fryšták
2. 12. Mikulášská besídka, Frenštát p. R.
2. 12. Valašský mikulášský jarmek, V. Klobouky
3. 12. Radujme se, veselme se..., Strážnice
3. 12. Valašský mikulášský jarmek, V. Klobouky
4. 12. Radujme se, veselme se..., Strážnice
4. 12. Mikulášská a čertovská jízda, Liptál
4. 12. Předvánoční jarmark, Veselý Kopec
4. 12. Mikulášské zpívání, Ladná
4. 12. Adventní koncert, Mikulov
4. 12. Mikulášská besídka, Šafov
4. 12. Mikulášská nadílka, Pavlice
4. 12. Mikulášská nadílka, Dolní Kounice
4. 12. Valašský mikulášský jarmek, V. Klobouky

5. 12. Radujme se, veselme se..., Strážnice
5. 12. Mikulášský koncert, Řevnice
5. 12. Mikulášský podvečer, Rožnov p. R.
5. 12. Mikulášská nadílka, Mikulov
5. 12. Mikulášská besídka, Hodonín
5. 12. Mikulášská nadílka, Ivančice
5. 12. Mikulášská nadílka, Šumná
6. 12. Radujme se, veselme se..., Strážnice
6. 12. Na Vánoce dluhe noce, Opava
6. 12. Vánoce na dědině, Rožnov p. R.
7. 12. Radujme se, veselme se..., Strážnice
7. 12. Na Vánoce dluhe noce, Opava
7. 12. Vánoce na dědině, Rožnov p. R.
8. 12. Vánoce na dědině, Rožnov p. R.
9. 12. Vánoce na dědině, Rožnov p. R.
9. 12. Vánoční řemeslný jarmark, Boskovice
10. 12. Vánoce s Nisankou, Jablonec nad Nisou
10. 12. Vánoce na dědině, Rožnov p. R.
10. 12. Vánoční jarmark, Rožnov p. R.
10. 12. Betlém vánoční, Hlinsko-Betlém
(výstava do 1. 1. 2006)
10. 12. Vánoční řemeslný jarmark, Boskovice
10. 12. Vánoční jarmark, Hustopeče
10. 12. Vánoční koncert, Vážany nad Litavou
10. 12. Vánoční jarmark, Mikulčice
10. 12. Vánoční pořad, Bavyry
10. 12. Vánoční trhy, Dolní Kounice
11. 12. Na Vánoce dluhe noce, Opava
11. 12. Vánoce na dědině, Rožnov p. R.
11. 12. Kvítek vánoční, Hradec Králové
11. 12. Vánoční výstava, Dolní Bojanovice
12. 12. Vánoční výstava, Praha (do 6. 1. 2006)
12. 12. Vánoce na dědině, Rožnov p. R.
13. 12. Vánoce v lidových řemeslech, Prostějov
13. 12. Vánoce na dědině, Rožnov p. R.
13. 12. Vánoční koncert, Strakonice
14. 12. Vánoce v lidových řemeslech, Prostějov
14. 12. Vánoce na dědině, Rožnov p. R.
14. 12. Koncert pro školy, Mikulov
15. 12. Vánoční zpívání, Kovářov
16. 12. Vánoční koncert, Fryšták
16. 12. Vánoční jarmark, Poštorná
16. 12. Lidové Vánoce na Valašsku, V. Klobouky
17. 12. Vánoční koncert, Břeclav
17. 12. Vánoční koncert, Charvatská N. Ves
(příp. 18. 12.)
17. 12. Vánoční koncert, Ladná
17. 12. Lidové Vánoce, Krásná Lípa
17. 12. Vánoce na zámku, Telč
17. 12. Koleda, koleda..., Rokycany
17. 12. Vánoce, Chrudim
17. 12. Živý betlém, Rožnov p. R.
17. 12. Setkání u jesliček, Ševětín
17. 12. Divadlo s Podkovou, Kovářov
17. 12. Vánoční jarmark, Poštorná
17. 12. Vánoční zpívání, Hrušky
17. 12. Vánoční strom řemesel, Miroslav
17. 12. Vánoce na zámku, Slavkov u Brna
18. 12. Vánoční zpívání, Poštorná
18. 12. Vánoce na zámku, Telč
18. 12. Vánoční koncert, Liptál
18. 12. Advent a Vánoce na Hané, Vyškov
18. 12. Živý betlém, Rožnov p. R.
18. 12. Vánoce na zámku, Slavkov u Brna
18. 12. Vánoční vystoupení, Prušánky
20. 12. Vánoční setkání, Hrušovany n. J.
22. 12. Á, ešče se zpívá..., Fryšták
22. 12. Živý betlém, Vyškov
22. 12. Zpívání u vánočního stromu, Vranov n. D.
23. 12. Vánoční koncert, Stará Břeclav
23. 12. Zpívání u vánočního stromu, Kyjov
23. 12. Vánoční pásmo koled, Ševětín
23. 12. Koledy pod vánočním stromem, Tvarožná
24. 12. Štědrovečerní koleda, Svatob.-Mistřín
24. 12. Vánoční koledování, Prušánky
25. 12. Štěpánská, Doudleby
25. 12. Vánoční beseda u cimbalu, Kyjov
25. 12. Vánoční zpívání, Svatobořice-Mistřín
25. 12. Živý betlém, Hroznová Lhota
25. 12. Vánoční beseda u cimbalu, Dubňany
26. 12. Štěpánské koledování, Rožnov p. R.
26. 12. Štěpánské ohně, Hodějice
26. 12. Vánoční koncert, Znojmo
26. 12. Štěpánská výstava vín, Židlochovice
27. 12. Vánoční koncert, Kovářov
27. 12. Domácí veřejná zabíjačka, Rousínov
31. 12. Zvonění na závěr roku, Rožnov p. R.
31. 12. Silvestrovská zábava, Charvatská N. Ves

Jubilant Zdeněk Mišurec

V říjnu tohoto roku oslavil významné životní jubileum 80 let, dlouholetý redakční spolupracovník časopisu *Folklor*, vědecký pracovník a badatel, etnograf, autor řady festivalových pořadů, člen Programové rady a Senátu MFF Strážnice, programové rady MDF Strakonice a spolupracovník dalších festivalů a souborů pan Zdeněk Mišurec.

Ke spolupráci s redakcí časopisu *Folklor* a s *Folklořním sdružením ČR* se přihlásil v roce 1995 v rámci hodnocení koncertů Týdne folkloru, uspořádaného v Praze na Žofíně v rámci oslav 100. výročí Národopisné výstavy československé. Do časopisu nejprve přispíval dlouholetou sérií českých, moravských a slezských lidových písní z fondů Ústavu pro etnografii a folkloristiku Akademie věd v Praze v známém *Zpěvníčku*, později zpracovával zajímavé příspěvky do rubriky *Osobnosti národopisu*, v nichž se věnoval našim významným národopisným

badatelům a jejich práci, čímž napomáhal vedoucím souborů k orientaci v základní problematice národopisné vědy a folklořního hnutí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

Pan Zdeněk Mišurec pochází z Valašska. Svou profesní kariéru zahájil jako budovatel Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Později přesídlil do Prahy, kde pak dlouhá léta působil jako vědecký pracovník ve zmíněném Ústavu pro etnografii a folkloristiku AV. Dnes, přestože si užívá zasloužilého důchodu, velmi rád zavítá mezi své kamarády vrstevníky nejen do Valašského nebo Slováckého krúžku v Praze, ale také mezi známé a kamarády na východní Moravu, na milované Valašsko nebo oblíbené Slovácko.

Přeji panu Zdenku Mišurcovi dlouhá léta pevného zdraví, spokojenosti, životního optimismu i rodinné pohody.

František Synek

Zemřela Hannah Laudová

Odplouvá vlna, hory jsou v mlhách – odešel člověk.

Zpěvy staré Číny (z úmrtního oznámení)

Po dlouhé a těžké nemoci zesnula v pátek 28. října 2005 ve věku 84 let paní Hannah Laudová. Poslední rozloučení se konalo 3. listopadu v Ústřední obřadní síni v Praze na Olšanských hřbitovech.

redakce

Nabídka prodeje kyjovského kroje Paní Draga Ochmanová z Ostravy nabízí k prodeji kompletní kyjovský kroj pro dívku ve věku 10–12 let. Cena dohodou. Informace: tel. 605 139 802. *redakce*

Slovo šéfredaktora	1
Vyznání Marie Rapantové	2
Vyznání Jana Rapanta	3
Tibor Kučera – O sebe	4
Zarážání hory...	6

Aktuálně z činnosti FoS

Z činnosti výboru a sekretariátu FoS ČR	8
15 let Folklorního sdružení	9
Valašský skanzen slavil osmdesátiny	11
Propozice Zpěváčci 2006	12
Vinš redaktorce Barboře Čumpelíkové	14
Česká zemská přehlídka dětských folklorních souborů	15
Malý Furiant na zemské přehlídce v Praze	16
Úsměvy Zdeňka Bláhy	17
Okouzlen(i) písní	19
Zemřela etnochoreoložka Zdenka Jelínková	20
Zemřela královna taneční folkloristiky	21

Recenze, rozborů, názory

Rožnovská valaška 2005	23
Střípeček z letošní Strážnice	24
Folkloru vládlo počasí	25
Jaké budou vzpomínky tříleté tanečnice?	26
Východná, Zvolen, Detva a nový folklor	28
MFF Písek 2005	34
Brněnský folklor stále žije	34
Adámkovy folklorní dny	35
Vyznání životu bez hranic – Slavnost růží	35
Kunovské léto pod praporem CIOFF	37
Devátý ročník MFF Plzeň se vydařil	40
V Plzni se sejdeme	42
Notičky pokřtily své třetí CD	43
O co mi jde!	44
Krajané z Texasu hledali své kořeny na Valašsku	45

Zprávy souborů, regionů, krajů a institucí

Valašský vojvoda na EXPO 2005	46
Ze souborové kuchyně...	47
Pavel Zapletal a moravské Kopanice	48
Od dřeváček po střevíčky	49
Šmýkna vykřesává jiskřičky radosti 15 let	50
Folklor provázel sportovní soutěžení	53
Sport pro všechny v Olomouci	53
Trnávka v Bulharské republice	54
Odešla velká osobnost českého muzejnictví a národopisu	55
Luboš Svatoš odešel za svými kamarády	57

Na pomoc souborům

Josef Labický	58
Do vaší knihovny	59
Kalendář akcí: listopad–prosinec 2005	60
Jubilant Zdeněk Mišurec	62
Zemřela Hannah Laudová	62

Fotografie

- str. 6 Ilustr. foto – starodávný vinařský lis. Strážnice 2005. Synek F.
str. 7 Ilustr. foto – detail vinařského lisu. Strážnice 2005. Synek F.
str. 7 Ilustr. foto – hrozen. Mistřín 2005. Synek F.
str. 8 Z jednání výboru sdružení. Praha 2005. Synek F.
str. 10 Ilustr. foto – děvčata. Luhačovice 2005. Synek František
str. 11 Strážničané při festivalu. Strážnice 2005. Synek F.
str. 11 Ilustr. foto – rožnovský skanzen. Rožnov p. R. 2005. Synek F.
str. 16 Soubor Furiant s premiérem. Praha 2005. Kozelková A.
str. 17 Zdeněk Bláha s gratulanty. Plzeň 2005. Polcar M.
str. 19 J. Jurášek. Brno 2005. Archiv souboru.
str. 20 Z. Jelínková s malým gratulantem. Velká n. V. 1985. Vrba A.
str. 21 Z. Jelínková ve velickém kroji. Velká n. V. 1987. Vrba A.
str. 22 Ilustr. foto. F. Synek
str. 23 Čertovinky. Rožnov p. R. 2005. F. Synek
str. 27 Ilustr. foto. F. Synek
str. 29 Ilustr. foto – soubor Čarnica, Svatobořice-Mistřín 2005, Synek F.
str. 30 Ilustr. foto – soubor Gymník Bratislava, Svatob.-Mistřín 2004, Synek F.
str. 33 Ilustr. foto – soubor Čarnica, Svatobořice-Mistřín 2005, Synek F.
str. 34 Soubor Písečan. Písek 2005. Archiv souboru
str. 36 Ilustr. foto. F. Synek
str. 38 Konžský chorovod. Kunovice 2005, Ondrášek Z.
str. 48 Zpěvák Pavel Zapletal. Vápenice 2005. Zapletal P. st.
str. 49 Horácká muzika. Žďár n. S. 2005. F. Synek
str. 63 Ilustr. foto. F. Synek
Obálka: Podzim. Svatobořice-Mistřín 2004. F. Synek
Z. str. ob. Vinohrady. Svatobořice-Mistřín 2004. F. Synek

Folklor

Časopis Folklorního sdružení ČR
dvouměsíčník, vychází v lichém měsíci,
ročník 16, číslo 6/2005
ISSN 1210-7972
MK ČR 6782

Redakce

V Novinách 32/813
696 04 Svatobořice-Mistřín
Telefon a fax redakce:
518 620 450, 604 384 410
E-mail redakce:
synek@raz-dva.cz
sefredaktor.folklor@seznam.cz
Vedoucí redaktor
PhDr. František Synek
Korektury:
PhDr. Ivana Cihlářová
Mgr. Bohuslava Hamáková
Grafická úprava:
Jan Dobeš, studio Designiq

Vydavatel

Folklorní sdružení České republiky
Senovážné nám. 24, 116 47 Praha 1
IČ: 541206, DIČ: CZ 541206
Telefon / email vydavatele:
234 621 218, fax 224 214 647
foscr@adam.cz

Tisk:

TG TISK Lanškroun s.r.o.

Redakční rada

PhDr. František Synek, Jan Dobeš,
Slávek Hrzal, Mgr. Vladan Jílek,
Mgr. Bohumil Křivda, Ing. Dušan Macháček,
Ing. Jiří Sloupenský

Distribuce a předplatné:

Lucie Radová, foscr@adam.cz
Roční předplatné vč. poštovného:
6 čísel 438,- Kč
Internetová verze na adrese:
<http://www.fos.cz>

Příspěvky zveřejněné ve druhé, třetí a čtvrté rubrice vyjadřují stanoviska dopisovatelů. Redakce neodpovídá za jejich věcný a formální obsah. Redakce vrací vyžádané rukopisy a fotografie. Vydáno s podporou MK a MŠMT.

Uzávěrka tohoto čísla byla 25. 9. 2005 a vyšlo 7. 11. 2005. Mimořádné číslo 7/2005 bude mít uzávěrku 25. 11. a vyjde 20. 12. Uzávěrka čísla 1/2006 bude 25. 11. a vyjde 7. 1. 2006.

Z nabídky čísla 7/2005

 Zprávy a informace z jednání valné hromady

 Stanovy Folklorního sdružení ČR

 Z lidové pokladnice – Zvyky adventní

 Recenze festivalu Písní a tancem Luhačovice 2005 a dalších akcí FoS

 Zprávy z letních festivalů a zájezdů souborů

 Obsah 16. ročníku časopisu

7 Taneční veselí v podání Kopaničiaru Myjava. Praha 2005 (F. Synek)

8 Taneční studio L. Košíkové. Luhačovice 2005 (F. Synek)

9 Soubor Balada z Moldávie. Luhačovice 2005 (F. Synek)

10 Děvčata souboru Úsměv Opava. Luhačovice 2005 (F. Synek)

11 Dívčí skupina Shinx. Praha 2005 (F. Synek)

12 Bulharské kroje. Luhačovice 2005 (F. Synek)

folklor 6 | 2005

Vydává Folklorní sdružení ČR, Senovážné nám. 24, Praha.

Šéfredaktor: František Synek. Náklad 1.800 ks.

Ročník 16, číslo 6 (listopad–prosinec)